દરબારે-મેહફીલ

ચાર આના

II 1926

૭૮૬

૧૨૮૮૧

17-5-1926

દરબારે-મેહફીલ

નઇ-ગઝલ—મુસતેહઝાદ-શમ્શ—

યા **અહમદે** મુરસલ હુ ગીરફતાર તુમ્હારા-મીલ જાવે **ખુદારા**,
બદ નામ હુવા હુ સર બાઝાર તુમ્હારા, મીલ જાઓ **ખુદારા**.
મરતા હુ તપે હીજરસે અય ચાકએ **મશહુર**-ઓર હાલ હે અબતર,
સદહેફ કે-ફીર મુજસે નહી પીયાર તુમ્હારા-મીલ જાઓ **ખુદારા**.
પુછો જો કભી મુજકો કે હે કીસકા તુ **શયદા**-કેહદુ યેહી હાશા-
મુજકો હે ફકત **ઇશક**-કા આઝાર તુમ્હારા-મીલ જાઓ **ખુદારા**.
તાલીબ હુ તમે ઝીલ્લે હુમાકા નજના કા-અય વાલીયે લીયે બતહા,
કાફી હે મુજે સાયએ દીવાર તુમ્હારા મીલ જાઓ **ખુદારા**.
કુરબાન હુ સો જાસે ગુબલાએ તેરી લેલુ-ફલા ન સમાઉ,
એક બાર હો ગર ખ્વાબમે **દીદાર** તુમ્હારા-મીલ જાઓ **ખુદારા**.
ગર દર્દે **મુહબ્બતકા** નહી આપકો બાવર-અય દીનકે સરવર-
લો દેખો મેરી નબઝ હુ બીમાર તુમ્હારા-મીલ જાઓ **ખુદારા**.
હોબાદેસબા ગેસુએ યસરબ તેરા જાના-**હઝરતસે** યે કેહના,
બેચેન હે યે "**શમ્શ**"-ભી દીલ અફગાર તુમ્હારા-મીલ જાઓ **ખુદારા**.

નઈ-ગઝલ—　　—:▭:—

તેરી આંખોને યેહ ક્યા, જાદુસા નકશા કર દીયા,
ચુટકીયાં લેકર, જીગરમેં દરદ પયદા કર દીયા.
દીલકે તેરા ટુકડે કીયે, હમને કીસીકી યાદમેં,
પહેલે બુતખાના થાં દીલ અબ હમને કાઅબા કર દીયા.
એક હી મીટ્ટીસે દોનોં કો બનાયા થા મગર,
શાન ઉસકી મુજકો મજનું-તુજકો લયલા કર દીયા.
તેરેહી ચશમે કરમસે શાકીએ બંદા નવાઝ,
ઝર્રે કો ખુરશીદ ઓર કતરે કો દરયા કર દીયા.
મારદેના ઓર જીલાના કામહૈ માઅશુક કા,
આંખસે મારા લબે નાઝુકસે ઝીન્દા કર દીયા.
દીલ તડપકર જામ બન કર ઓર તડપકર રેહ ગયા,
ક્યા ભરી મેહફીલમે સાકીને ઈશારા કર દીયા.
ઈશકકી મજબુરયાં પુછે ઝુલેખાં સે કોઈ,
મીસરકે બાઝારમે યુસુફકો રૂસ્વા કર દીયા.

નઇ-ગઝલ—"યાદે-નબી"—

હે દો આલમમેં સબકા દુલારા નબી,
હે ખુદાકા પીયારા હમારા નબી.
આસીયોં કો નહિં ખોફે મેહશર ઝરા,
હે જહાં કા સહારા હમારા નબી.
બેહરે રન્જો અલમ મેં હંય ગરકાવ હમ,
પાર લગ જાએ બેડા હમારા નબી.
રોશની જીસકી મેહરે મુન્વર મેં હે,
નુર ખાલીક કાહે ક્યા સીતારા નબી.

અરશ પર પોંહચે જીસદમ **રસુલે** **ખુદા,**
હકને હંસ કર પુકારા હમારા **નબી.**
ઉસ કે પરતોસે દુન્યામેં **હે** રોશની,
અરશે હક કાહે તારા હમારા **નબી.**
હલ હુઇ મુશ્કીલે અપની બસ એક આન,
હમને જીસ દમ પુકારા હમારા **નબી.**
હિન્દ મેં કયું નહી મય રેતા રહું,
મેં ખ્વિર હું ઉધર **હે** હમારા **નબી,**

ભજનવાણી-ગઝલે-સતાર—તર્જે-કવ્વાલી—

તું **દીલબર** હે તો મેં **દીલ** હું, તું **ગુલશન** હય તો મેં **ગુલ** હું,
અગર ગુલ્શનકા ગુલ **હે** **તું**, તો **મંયભી** તેરા બુલબુલ **હું—તું૦**
અગર તું **યાર** **હે** મેરા, તો મંય **દીલદાર** હું તેરા,
અગર તું ચહેરે **અનવર હે** તો મંયભી જુલ્ફ સુમબુલ હું—તું૦
તું **ખુરશેદ** હે તો મય **જરી**. તું **દરિયા** ઔર મેં ખતરા,
અગર તું **શીપ** હે તો મંયભી, **મોતી** ઉસમેં બેમુલ હું—તું૦
અગર તું **તેગે-મૌલા** હે, તો મંયભી **ઢાલે-અહેમદ** હું,
અગર તું હય શહીદે કરબલા, તો મંયભી દુલદુલ હું—તું૦
અગર તું નુર હય જાના, તો મંયભી નુરકા ઘર હું,
અગર **સતાર** હય શયદા, તો મંય દિવાના બીલકુલ હું—તું૦

ભજનવાણી-ગઝલે-સતાર—કવ્વાલી—

સીસા હે મસ્તી મેં ઓર, મસ્તી મેરી સીસેમેં **હે,**
કયોં ન પીવું શૌખસે, મેરાહી દીલ સીસેમેં **હે.—સીસા૦**
અયે બખરો યા ખરો, અબ પંખે શલી અય સુના,
હય **પરીકે** હાથમેં સીસા, પરી સીસેમેં **હે.—સીસા૦**

પીને જાહીય જામલે, સાકીસે તલબ કર દોડકર,
ખુલ ગઈ તકદીર મેરી, હરઘડી સીસેમેં હે.—સીસા૦
એક ચીલ્લુ અબ પીલા, સતાર અપને યારસે,
ક્યા કહુ મેરી નજર, અબ હરઘડી સીસેમેં હે—સીસા૦

ગઝલે-ફીદા.

—:▭:—

સદઝમીં અલ્લા કયા હે હરશીઝ, અજમેરકી
ફીર દેખા મુજકો બહારે ખુશ–નુમાં અજમેરકી.
રોઝ કરતા હું ખુદાસે ઇલતીજા અજમેરકી,
માંગતા હું શાહે તયબાસે દુઆ અજમેરકી.
આતી હે શોકે ઝીહારતેં યહાં ખલકે ખુદા,
બડગઇ તાશીર ક્યા તુઝસે શાહા અજમેરકી.
જાંનીસારે ખ્વાજા સાહેબ હો ગયા હું અય ફીદા,
જાયગી ક્યું કર મેરે દીલસે વીલા અજમેરકી.

"પીરાને કલીયર"—કવ્વાલી-ચાર-બેત—

કાકુલકી તરાહ આપ જો બલ ખાયે હુવે હો,
માલુમ હુવા ગયરકે બહકાયે હુવે હો.—
જાના નહિ રહેનેકા સદા એક જમાના,
આજ ઓર હય કલ ઓર નહિ ઇસકા ઠીકાના.
હો જાએગા ચંદરોઝ યે હુસ્ન રવાના.
જીસ પરકે મેરી જાન તુમ ઇતરાયે હુવે હો.—
અલ્લાહ કરે આપ ભી આશીક હોં કીશીપર,
ઓર ઉસકે સીવા ચેન ના આયે તુમે દમભર.
માલુમ હો તબ ઇશ્ક ઇસે કહેતે હય દીલબર,
મેરી તરાહ તીરે સીતમ ખાએ હુવે હો—

ક્યું ટેડી નઝર આજ હે ક્યા દીલમેં હય ઠની,
મુહ સુરખ હે ગર માયે છે હો યા જોશે જવાની.
યા ગેરયે કુછ કે આપસે લગાઈ મેરી જાની,
તે વસ્સે નુમાયાં હય કે બલ ખાયે હુવે હો.—
ઉસ શોકને દેખા જો મુઝે મુશતેરા હરા હે,
ફરમાયા **જમાલ** અય ક્યું આજ પગેશાં.
લો આજકી સબ હોઈંગે હમ આપકે **મહેમાં**,
અરમાંન નબાકી રહે તરસાયે હુવે હો.—

ગઝલે-તાહેર. —:▭:—

અજલ એક દીન સબકો આકર રહેગી,
જીસે જાન કહેતે હેં જાકર રહેગી.
મઝા મૌતકા સબકો ચખના પડેગા,
યે **મીટ્ટીમેં** એક દીન મીલાકર રહેગી.
કઝાકો યે સમજો કે સર પર ખડી હુએ,
યે **હસતી** કો શબકી **મીટાકાર** રહેગી.
ખુલી હુએ અબ આંખે ન ભુલો અજલકો,
યે કઝા લહદમેં સુલા કર રહેગી.
અજબ જીસકી બાલી પર બેઠી હે આકર.
તો દુન્યાસે ઉસકો ઉઠાકર રહેગી.
ન છોડેગી પ્યાસી **મોહબ્બત-નબી** કી,
શરાબત તહુરા પીલા કર રહેગી.
કઝા આએંગી જાન જાએગી **તાહેર**,
વો આકર રહેગી યે જાકર રહેગી.

નઇ-ગઝલ—તર્જે-કવ્વાલી—

નેનામેં રૂપ **ખ્વાજા** હમારે સમા રહા હય,
ઘટઘટમે વો **સાંવરીયા** રંગત દીખા રહા હય.
મોરલી બજાકે પાયા-કીયા મોહે દીવાના,
જોગી બનાકે મુજકો દરદર ફીરા રહા હય.
સખીયા સુનો હમારી જાએગા એકરારી,
ઘુરકા ઉડાકે **સાબીર** સુરત દીખા રહા હય.
ખીંચતા હય દીલ હમારા દુરી નહી ગવારા.
સાયદ હમારા પ્યારા હમકો બુલા રહા હય.
ખ્વાજાકે દ્વારે આકર કહે દો યે સુરી **સાબીર.**
અફસાકયે **સીતમગર** મુજકો સતા રહી હય.

ગઝલે-ગફુર—કવ્વાલી—અમીરજાન, અહમદાવાદી.

યા ગેરસે રહે યા હમસે **મુલાકાત** રહે,
જાન જાતી **રહે** કયા **ગમ** હે મગર **બાત** રહે.
સરકે કટનેકા મુઝે ગમ નહીં પર ગમ યે હે,
બાત વોહ કીજીયે જીસમેં કે **મુલાકાત** રહે.
નીંદ આંખોમેં હે શરમાઇ હુઈ **હે** ચીંતવન,
સચ બતાઓ કે મેરી જાન કહાં **રાત** રહે.
નઝઅકે વકત મુઝે છોડકે જાતે હો કહાં,
જીંદગી-ભર તો મેરી જાન મેરે સાથ રહે.
જામ હાથોંમે રહે તાકમેં **ઇમાન** રહે,
હાય ઇસ ઇશ્કમે **હિંદુ** **ન** **મુસલમાન** રહે.
બાત **જાનેકી** **જબી** **દીલમેં** **ખુશી** **હોવે** **ગફુર,**
યારભી **સાથ** **રહે** મોસીમે બરસાત **રહે.**

"બ્યાને-ઇશ્ક"—ગઝલ—

આશક કો યાર તુને **બીસ્મીલ** બનાકે મારા,
દેખા જીધરકો ઝાલીમ **જોબન** દીખાકે મારા.
તીફ્લીકી કુચ હે શોખી, કુચ હી જવાની ઉઠતી,
નીકલા જીધરસે ઝાલીમ જોબન દીખાકે મારા.
મેરી તરફસે **કાસીદ** ઇસ **ગુલસે** જાકે કહેના,
આશીક કી કુચ ખબર હે જીસકો **રૂલાકે** મારા.
આયા જો સહરપર હમારાથી નઝાકત.
લાખું અદાસે ઉસને એક ફૂલ ઉઠા કે મારા.
હશમત સે કયું હે ખીંચતા આકર ગલેસે લગ જા,
બેઠે બીઠાએ તુને ઉલ્ફત બઢાકે મારા.

ગઝલે-વાસીલ—કવ્વાલી—

ફના હર ચીઝ કો હય ઔર બકા **અલ્લાહી અલ્લા હય.**
દીલે નાદાં દો આલમમેં સદા **અલ્લાહી અલ્લા હય.**
કરેં કયા જાકે બયતુલ્લાહમેં અય ઝહિદે મુસફિક,
હમારે ખામએ દીલમેં બસા **અલ્લાહી અલ્લા હય.**
જહાં દેખા હય હમને એક ઇસીકા જલવગર દેખા,
હરમમેં બુત કદેમેં જાબજા **અલ્લાહી અલ્લા હય.**
કલીસામેં હરમયે દયરમે મુરગાને ગુલશનમેં,
જીધર દેખો ઉધર સુબ્હો સામ **અલ્લાહી અલ્લા હય.**
ન જા તુ અય દિલે નાંદા ન તુ ઇસ નકશે ઝાહીર પર,
યહે દુનીઆ ચાર દીનકી હય સદા **અલ્લાહી અલ્લા હય.**
જબાં પર મોહરે ખામોશી હય લેકીન ફીરબી **અયે વાસીલ,**
હમારા તાયરે દિલ કહે રહી, સદા **અલ્લાહી અલ્લા હય.**

રંડીબાજોંકી મરમ્મત—તર્જે-ખ્યાલ—

રંડી **નહીં** કીસીકી યાર **અય** **ઘરબાર** **લુટાને** **વાલે,**
ઇસમેં **વફા** નહીં જીનહાર, અય ઘરબાર લુટાને વાલે.
હય ઝુટા ઇશકા પ્યાર, સબ **નકલી** કારોબાર,
ઇસમે **નફઆ** નહીં હય યાર.................અય.
ઉસને દેખા **શેઠ** હય જીસ્કો, યહે જાલમેં લાએ ઉનકો,
ખાકે માલ કહા તુમ કીસીકો, અય બેટા મુરઘી વાલે....અય.
જીસ્કે પાસ હો ડેમબસર મોટર, બસ મર ગઇ રંડી ઉસ પર.
ફિર ઉસકા ઉડાયા છપ્પર, છકડા બગી મોટરવાલે...**અય**

ગઝલે-દીલબર—કવ્વાલી—

નામીં જો કલાતુંથા વો ફર જાના મેહી હું,
કહેતે યહ જીસે કયસ વો **દીવાના** મેહી હું.
મેં **કાબા** હું વો **શેખ** જીસે કરતે હેં હીજદા,
હિંદુ જીસે પુજતે હે વો ખુમખાના મેહી હું.
મનસુર બના વો જો ચઢહા દારકે ઉપર,
બોલા **અનહલ** **હક** થા વો મસ્તાના મેહી હું.
મે વો હું જલા **દીલ** જીસે કહેતે **હેં** કબાબા,
મય જીસમેં સમાતી **હય** વો પયમાન મેહી હું.
એહમદ બના ઓર **મીમકે** પરદેમેં છુપાયા.
દીલબર મેહી. વો દીલબરે જાનાના મેહી હું.

નઈ-ગઝલ—કવ્વાલી—

દિલ લે ગયા હમારા **દિલદાર** હસતે હસતે,
ક્યા કામ કર ગયા વોહ **યાર** હસતે હસતે.
યારો ઝરા ચલો તુમ લાઓ ઉસે મનાકર,
વોહ હો ગયા હય હમસે **બેઝાર** હસતે હસતે.

મજલીસમેં **આશકોંકી** અબરૂ મેં તેરી દેખું,
આપસમેં ચલ રહી હય **તલવાર** હસતે હસતે.
યારો ન સહેલ સમજો તુમ હાલ નાંતવાકા,
અયસા ન હો મરે યેહ **બીમાર** હસતે હસતે.
ગર શોક દીદ હય પોંહચેગે ઉસકે દર તક,
દેખેગે હમ **મુસાફિર** દીદાર હસતે હસતે.

ગઝલે-નાદીર—તર્જે-કવ્વાલી—

ગર ખોફ હશ્રકા હય **અલ્લાહસે લો લગાલે,**
દુન્યામેં ક્યા મઝા હય અલ્લાહસે લો લગાલે.
પીલે મયે મોહબ્બત, કર યાદ અપને **રબકો,**
ક્યા ખુબ યેહ નશા હય અલ્લાહસે લો લગાલે.
મત જા કીસીકે દરપર મત માંગ તું કીસીસે,
બેકાર ફિર રહા હય અલ્લાસે લો લગાલે.
તુ ચાલમે ન આના ઉસ બેસવા કે હરગીઝ,
દુન્યા બુરી બલા હય અલ્લાસે લો લગાલે.
જો માંગના હય તુજકો સો માંગ અપને **રબસે,**
દરબાર વોહ ખુલ્લા હય અલ્લાહસે લો લગાલે.
સબ યાદમેં ઉશીકી સરકો ઝુકા રહે હય,
ક્યા **શાહ** ક્યા **ગદા** હય, અલ્લાહસે લો લગાલે.
નાદિર કીયે નશીહત અબ ગૌરસે તુ સુન લે,
યેહ સબસે કેહ રહા હય અલ્લાહમે લો લગાલે.

ગઝલે-દાગ—તર્જે-કવ્વાલી—

યહાંભી **તું** વહાંભી **તું** ઝમીં તેરી ફલક તેરા,
કહીં હમને પતા હરગીઝ ન પયા આજ તક તેરા.

સીફાતો જાતમેં યકતા હે તુ અય વહીદે મુતલક,
ન કોઈ તેરા શાની હે ન કોઈ મુશ–તરક તેરા.
તેરે ફયઝે કરમસે નારો નુર આપસમેં યક દીલ હેં,
સના-ગર યક ઝબાં હરએક હે જીન્નો મલક તેરા.
કીસીકો કયા ખબર કયું ખયરો શર પયદા કીયા તુને,
કે જો કુછ હે **ખુદાઇમેં** વોહ હે બે–રેબો શક તેરા.
ન જલતા તુર કયુંકર કીસ તરેહ મુસા ન ગશ ખાતે,
કહાં યે તાબો તાકાત જલવા દેખે મર્દમક તેરા.
દુઆ યે હે કે વકતે મર્ગ ઉસકી **મુશકીલ આસાં હો,**
ઝબાંપે **દાગકે** નામ આય, યા **રબ** યક બ યક તેરા.

ગઝલે–કાદીર—નઈ–કુવ્વાલી—

અજબ **નાઝો અદાસે** જાતે મન બન ઠનકે આતે હેં,
કમરકો ખમ તના **છાતી** ચટક દામનસે આતી હે.
લગાકે **આંખમેં કાજલ** બનાકે **ઝુલ્ફકા કુંડલ,**
જમાકે **હોટોપે મીસ્સી** સનમ દરસનકો આતે હે.
પેહનકે પાયેલે પંજન ચલે આતે હેં મન–મોહન,
કે ગોરે ગોરે **હાથો** પર તુઝે **કંગન** સોહાતે હે.
ખડે હેં યારભી **દો–ચાર** લગાકે **ઈશ્ક કા બાજાર,**
ખુશીસે આજ અંગીયામે નઈ **જોબન** સમાતે હેં.
અરે કયું સો–રહા **કાદીર** મેં આઈ હું તેરી ખાતીર,
કે છડીયાં માર ફુલોંકી તુઝે **મોહન** જગાતે હેં.

ગઝલે–અસીમ. —:▭:—

કીસ તેઝીસે કરબલામે **ખીઝાં** હાએ ચલી **હે,**
એક આનમે પામાલ હુવા **બાગે–અલી** હે.

ઇસિયાંકી મુસીબતસે બચી ઉમ્મતે **એહમદ**,
જીસદમ સરે **શબ્બીરપે** શમશીર ચલી હે.
ઝોહર કા જીગરબંદ **મોહમ્મદકા** નવાસા,
કૌનેનકા મુખતાર હુસેન-**ઇબ્ને અલી** હે.
મુસ્લીમ કે પીસર કેહતે થે યેહ વકત શહાદત,
વેહશત ભરી કુફેકી હર એક ગલી હે.
જાન દેનેકો તૈયાર હુવા હકકી રજા પર,
હુર શાહકા મેહમાન **સઇયદે અજલી** હે.
ગીરબાસ બના ખુશ્ક, ગુલુએ અલી અસગર,
યાની કે ઇવિઝ તીરકી બુછાંર ચલી હે.
સબ એહલે ફલક કેહને લગે વાહરે હીમ્મત,
લાખોં કે મુકાબીલમે **હુસેન ઇબ્ને અલી** હે.
સર અપના કટાતે હેં પએ ઉમ્મતે **અહમદ**.
ક્યા આસીયાં પર શફકતેં અવલાદે **અલી** હે.
હે આપકી યેહ દર્દ ભરી નઝમ મઝેદાર,
હર લફ્ઝ "**અસીમ**" આપકા મીસરીકી ડલી હે.

ગઝલે-ફખ્ર—મુન્નાજાન-ભરતપુરવાલી—

યે તકાઝા હય કીસીકા ખ઼લતિજા પરદેમેં હો,
પરદા દારેકે **તવસ્સુલકી** દુઆ પરદેમેં હો
નાઝબી પરદેમેં **હો** અય જાં-**અદા** પરદેમેં હો,
લુત્ફકી જો બાત હો બેહરે **ખુદા** પરદેમે હો.
તેરે સદકે ચારાગર ખુલને ન આએ રાઝે ઇશ્ક,
મેં **મરીઝ** હીજ્ર હું મેરી **દવા પરદેમેં** હો.
તુમકો પેહચાને હકીકત મેં વો આંખે **હેં** કહાં,
મે તુમ્હી જાનો કે કહા ઝાહીર હો ક્યા પરદેમેં **હો**.

ક્યું પસંદ આએ ભલા ઉસકો ખુલ્લા નામ મેરા,
યા ઇલાહી મુદ્દતોં તક જો રહા પરદેમેં હો.
મેરા દાઅવા હય કીસી સુરતસે છુપ સકતા નહીં,
વો અગર ઝાહીરમેં હો અય કુફ્ર યા પરદેમેં હો.

ગઝલે–અમીર. —:▭:—

ઇશ્કમેં જીસે ગુઝરને હય ગુઝરને વાલે,
મોતકી રાહ નહીં દેખતે મરનેવાલે.
દાગ દીલસે મેરા કહેતા હૈ રેહ ઉનકા જોબન,
દેખ ઇસ તરહ ઉભરતે હય ઉભરને વાલે.
આખરી વક્તભી પુરા ન કીયા વઅદએ વસ્લ,
આપ આતેહી રહે, મર ગયે મરને વાલે.
ઉઠે ઓર કુચએ મહબુબમેં પહોંચે આશક,
યેહ મુસાફીર નહીં રસ્તે મેં ઠહેરને વાલે.
જાન દેનેકો કહા મેંને તો હસકર બોલે,
તુમ સલામત રહો, હરરોઝ કે મરને વાલે,
બઝમ માતમમેં કભી શબહીકો આજા છુપકર,
ઓ મેરે સોગકે પરદેમેં સંવરને વાલે,
આસમા પર જો સીતારે નીકલ આયે અય **અમીર,**
યાદ આયે મુઝે દાગ અપને ઉભરને વાલે.

ગઝલે–દાગ —:▭:—

સબ લોગ જીધર વોહ હય ઉધર દેખે રહે હય.
હમ દેખને વાલોંકી નજર દેખે **રહે હય,**
કોઇ તો મીલેગા સરે બાઝાર મોહબ્બત,
દીલ દેખ રહે હય વોહ જીગર દેખ રહે હય.

કુચ્છ દેખ રહે હય દીલે બીસ્મીલકા તડપના.
કુછ ગૌરસે કાતીલકા હુન્નર દેખ રહે હય.
પહેલે તો સુના કરતે થે આશિકકી હકીકત
અબ આંખસે વોહ આઠો પહર દેખ રહે હય.
ખત ગયરકા પઢતે થે જો–જો ટોકા તો વોહ બોલે,
અખબારકા પરચા હય ખબર દેખે રહે હય.
કયું કુફર હય દીદાર સનમ હઝરતે વાએઝ,
અલ્લાહ દીખતા હય બશર દેખ રહે હય.
મય દાગ હું મરતાં હું ઇધર દેખીયે મુઝકો,
મુંહ ફેરકે યેહ આપ કીધર દેખ રહે હય,

નાટકે–સંસાર લીલા—તર્જે–કવ્વાલી

ઇસ્કકે બાજારમેં જુઠી મહોબત લાયેંગે,
લુંટને જોબન જો આયે હયે; વહો લુંટાકર જાયેંગે,
મેરી બારા બરસકી ઉમરીયાં જોબનકા ઉભાર હય,
અબરૂ તલવાર હય આંખે કટાર હય.
જીસ્કો દેખા બસ તીર હમને ફેંકા વહો બીસ્મીલ–શીકાર હય,
મેરે સીને પર કુચ્ચે અનાર હય.
મુજસે મ્હોબત વહો બરછીકી ધાર હય,
દેખ પતલી હ માનસી કમરીયાં, સાવરીયા લાચાર હય–મેરી.

ગઝલે–નીમક—નઇ–કવ્વાલી—

મેં ખુબ સમજતા હું કે તુમ કોન હો કયા હો,
ગર કુફર ન હોતા તો કેહદું કે ખુદા હો.
ઝાહીર મે તો અહેમદ હો ,મહમદ હો બશર હો,
બાતીનમેં ખુદા જાને કે તુમ કોન હો કયા હો.

તુમ માલીકો મુખતાર હો બખશો જીશે ચાહો,
અલ્લાહકે બંદે હોકે બંદોકે ખુદા હો.
તુમ ચાંદકે ટુકડે હો યા હો હુસ્નકે પુતલે,
જીસ રંગસે હો ગરઝકે મેહબુબે-ખુદા હો.
દેખેં તો તેરી તેગ ગલે કીશકો લગાએ.
દુલ્હા હય વહી જીસકી દુલ્હન અયસી કઝા હો.
તુમ લજ્જતે દરદે જીગરી પુછતે કયા હો,
જબ તુમ હો **નીમક** પાસ તો ફીર કયું ન મઝા હો.

ગઝલે-અલીમ.

—:▭:—

બુલબુલ હું મેં ઉસ ગુલકા જીસ ગુલકો **ખુદા** ચાહે,
હુરાંને બહીસ્તીકો કયોં મેરી બલા ચાહે.
કાએબ મેં રખા કયા હય, **મંદરમે** રખા કયા હય,
લે લે કદમે **મુરશદ** ગર હકસે મીલા ચાહે.
રબ યાદ કર તુ મુરશદકો રેહ પાસ તું મુરશદ કે,
બખશીશ જો અગર અયે દીલ તું **રોઝે જઝા** ચાહે.
મય પીતે હેં મસ્તાને તેરે ઇશ્ક કે દીવાને
અય મેરે જલ્લે શાને જીસ્કો દીયા ચાહે.
પુંછેગા જો વો મુજસે શયદા હો મીયાં કીસ્કે.
કેહ દુંગા **અલીમ** ઉસસે જીસ્કો કે ખુદા ચાહે,

નઇ-કવ્વાલી—તર્જે-ગઝલ—

તેરા જલવા નજર આયા જમાલે **દોજહાં** બનકર,
દો આલમ દીલમે રોશન હો ગએ અરઝો સમાં બનકર.
અનલહક કુમ્બે ઇઝની શમ્શ ઓર મનસુર કાં કહેતે,
ન આતા ઉનકે મુંહસે તું ખુદ મુતલગ બઝાં બનકર.

હરમ ઓર દેરમે જીસ દમ હુવા ઇઝહાર વેહદતકા
તો નાકોસોકે મુંહસેથી સદા શૌકે અઝાં બનકર.
ઉખાડે પાંઉ મલઉનોકે ખુદા બંદોકે જબ તુને
તો બુત ઝુકે ઝુકે સીજદેમે ગીરે અજઝો બ્યાં બનકર.
ખીઝાંકા ખોફ ક્યા હય ફીર ભલા ઉસ બાગે વહેદતકો,
મુહાફીઝ જીસકે ફુલોંકાં વોહ ખુદ હો બાગબાં બનકર.

ગઝલે-ઈખલાસ. —:▭:—

ન રખ્ખેગી ઝીન્દા **મોહબ્બત** કીસીકી,
હમેં લે ઉડેગી યેહ ચાહત કીસીકી.
મુઝે નીંદ ક્યા આએ ફુરકતકી શબમેં,
કે ફિરતી હે આંખોમેં સુરત કીસકી.
જહાં ભેજ દે અપને બન્દે કો માલિક,
ન **દોજખ** કીસીકી ન **જન્નત** કીસીકી.
તડપતા મુઝે દેખકર યું ન હસતે,
અગર તુમકો હોતી મોહબ્બત કીસીકી
કભી દેખ લેતા હું અય માહ તુજકો,
કે મિલતી હે તુજમેં **શબાહત** કીસીકી.
ફકીરી મે યા રબ વોહ **હીમ્મત** અતાકર,
સમાએ ન આંખો મેં દૌલત કીસીકી.
કરે કોઈ **ઇખલાસ** શીકવા તુંમહારા,
મગર તુમ ન કરના શીકાયત કીસીકી,

નાટકે-સંસાર-નૌકા—

સ્યામ ઝુલે હીંડોળા કુંજન બનમેં ! કુંજ બનમે મધુ બનમેં,
લતાએં પુષ્પોંકા, ઝુલેમે ક્યા ઝુલાતી હંએ ?

પવનકે ઝોંકોમે કયેસી સુગંધ આતી હૈ એ ?
પવનમેં ઝુકાતે શાખે સમા દીખાતી હૈ એ ?
મદનકો ગોદમે લેકર, એહ સબ રમાતી હૈ એ ?
બસ ગઈ સાંવરી સુરત એહ નયનમેં ?—શ્યામ॰

નાટકે-ભુલનો-ભોગ—તર્જે-ઉસ્તાદી—

મોરે સરપે ગાગરીયાકા ભાર, સાવરીયા લે ઉતાર.
હાય હો ગઇ હું મય તો બેઝાર બેઝાર.—મોરે.
પનીયાં ભરન મોરી કમર લચક ગઇ,
ચલન ચલત ગાગર સર ઢલ ગઇ, કરત રહી હું પુકાર,
મય હું નારી, ભોલી બિચારી, હાથ દીજો મોગરી.—સાંવરીયાં

ગઝલે-અફઝલ—

—:▭:—

કફન કેહતે હેં જીસકો ખિલઅતે દરબારે કાતિલ હે.
લહદ કેહતે હે જીસકો આશિકોકી છત્રે-મંઝિલ હે.
બનયાતસે ખુદાકી દોનો જાતિબ એકસા દિલ હે,
મેં હું કત્લકા મુશતાક ઓર આમદા કાતિલ હે.
લગાઓ લાખ ચોટિ પુર ન ટુટા હે ન ટુટેગા,
કહાં હે-શીશએ-મય. યેહ હમારા ખું ભરા દિલ હે.
જલાએગી તેરી બરકે ગઝબ હમભી તો દેખેંગે,
નહી યેહ તુરે-સીના, આશિકે બેતાબ કા દિલ હે.
તસવ્વુર આરઝીપર નુર જાનાં કાં-કહાં રેહતા,
ન ઈસ કાબિલ મેરી આંખે ન ઈસ કાબિલ મેરા દિલ હે.
વોહ લેકર હોગએ ચલતે મેં કેહતા રેહ ગયા અફઝલ,
મેરા દિલ હે, મેરા દિલ હે, મેરા દિલ હે, મેરા દિલ હે.

નાટકેઅછુતા-દામન—તર્જે-કોરસ—

હય જમાના ઔરતોંકી **અફસરીકા** યાર,
ક્યું કે **શૌહર** હય જોરૂકે તાબેદાર.
મર્દ ખટારા બન ગયા હય, ઔર ઔરત **મોટરકાર,**
ક્યું કે **શૌહર** હય જોરૂકે તાબેદાર.
આજાદી સે ફીરતી હય યેહ હોકે બેદરકાર.
છોડ કે ઘર **શૌહર** કો જાય હમ રાહે અગયાર.
મર્દ બીચારા ઘરમેં બયઠે નાલીયાં **ફટકાર.**
ક્યું કે શૌહર હય જોરૂ કે તાબેદાર—(૩ વાર)

ગઝલે-જલીલ. —:▭:—

કલેજા થામકર જબ દીલ જલે **ફરીયાદ** કરતે હે,
બુતાને સંગદીલ ઉસદમ **ખુદાકો** યાદ કરતે હે.
સમજતે હેં હમકો એક દીન **મઆશુક** બનના હય,
ફલકસે પુછતે હેં કીસ તરહ **ફરયાદ** કરતે હેં.
હમારી બે ખુદીકા હાલ વો પુછે તો અય **કાસીદ,**
તો કેહના હોશ ઈત્ના હય કે તુમકો યાદ કરતે હેં.
ઝરા મીલનાં-ઝરા ખીચના-ઝરા નરમી-ઝરા ગરમી,
મઝે લેલે કે વો ઉશ્શાક પર બેદાદ કરતે હે.
જલીલ આસાં નહિં આબાદ કરના ઘર મહોબ્બતકા,
યે ઉન્કામ હય જો નાહક-ઝીંદગી બરબાદ કરતે હેં.

સોનેરીજાળ— રાગ-ગઝલ

દીલદારકી હર યાદમેં **જોબન** ગયા તો ક્યા હુવા;
યે ગુલ બદન કીસ કામકા. દિલદારકી યારી બીના,

દિલદાર નહિં તો હમ નહિં, **જોગન** બની તો ક્યા હુવા;
(વો) ઇશ્કકી લ્હેઝત બીના, ના ચયન દિલ પાવે કહીં;
જપતે ઝાંપે નામકો, **હમ** ભી ગયા તો ક્યા હુવા;
હીરા મીલા **મોતી** મીલા **સૂરત** મીલી, સબ કુછ મીલા;
દિલદાર **આ** કે ના મીલા, **જોબન મીલા,** તો ક્યા હુવા.

ગઝલે-ઇશ્ક—નઈ-કવ્વાલી—

લે લીયા હંસ હંસકે દીલ અબ હમે તરસાને લગે,
ચાહનેવાલોપે અપને ક્યા ક્યા ગઝબા ઢાને લગે.
કમસીનીકા યે તકાઝા ઓર વડક પનકા મીઝાજ,
ચારહી દીનમે મેરે મીલનેસે ફરમાને લગે.
જબ તલબ મેને કીયા **બોસા** લબો રૂખસારકા,
મુસકુરાકર નાઝસે આંખે વો દીખલાને લગે.
વસ્લકી શબ આએ તો વો બોલે જાને દીજીએ,
બસ ઘડીભરમે કમર અયસે વો ઘબરાને લગે.
એક દીન વો થા ન આંખે તક મીલતે **થે** કભી,
શુક્ર હય હંસ હસ ગલેસે અબ લીપટ જાને લગે.

નાટકે-નુરે-ઇસ્લામ-કવ્વાલી—

ફિર ગયા દિલ દહેરસે, કાબેકા—દરબાં હો ગયાં,
બુત પરસ્તિ છોડકર, રોમન **મુસલમાં** હો ગયાં.
દિલમેં જો અરમાંન થા, પૂરણ વ્હો અરમાં હો ગયાં,
કયદખાનેમે—મેરી બક્ષીસકા સામાં હો ગયાં.
યા ખુદાયે **ઇસ્લામ** હયેં, ગુરબત હમારા કામ હય,
અયસે આરામ હય અબ **દિલ-ગુલીસ્તા** હો ગયાં.
જો પહડે **કલમા** શહાદત, ખુલ ગયે **જન્નતકે** દર,
ઉસ બહિસ્તીકે લીયે, **જન્નત** અયવાં હો ગયા.

શાકી રાહ શાકીદ તુઝપર મહેરકા રખ તું નજર.
નુરે ઇસ્લામ ઇસ કફસમે, અબ નુમાયાં **હો** ગયા.

નાટકે-અછુતાદામન—તર્જે-ભજન—

જગકો દોરંગી પાયા મુરખ ક્યું લલચાયા.
કોઇ રખ્ખે **ફોજ-રીસાલે** કોઈ ઓઢડે **શાલ-દુશાલે,**
કીસીને તો **કમલ**ડી ના પાયા મુરખ ક્યું લલચાયા.—**જગકો.**
કહીં **અબ્રે રહેમત** બરસે કોઈ બુન્દ પાનીકે તરસે,
કહીં **ધુપ** હય કહીં **છાયા,** મુરખ ક્યું લલચાયા.—**જગકો.**

નાટકે-ખાકી પુતલા—કવ્વાલી—

પાક બન દીલ સાફ રખ અબોર યાદ કર **ગફફારકી,**
ખાખ હય બેબાક હય યેહ જીન્દગી **દીન ચારકી.**
દીલપે જબ્ર કર, બો ન સબ્ર, નહી આફતસે ઘબરાનાં,
રખ ભરોસા તુ ખુદાપર રાહબર વો **ઇનસાનકા.**
ટાલ દેગા સબ મુસીબત ધ્યાન ધર **રહેમાનકા,**
દીલકો થામ, બચ, કુચ્છ ખીયાલ કર, ધોકેમે નહી આના.
ફંદા હય, યેહ તુજપે બન્દે. જાલ હય **શયતાનકા,**
મત ઉલઝ તું ઇસમે પ્યારે, હએ જરૂર **ઇમાનકા.**

ગઝલે-આશક—તર્જે-કવ્વાલી—

બહેકાનેવાલે આપકે સબ **યાર** બન ગયે,
સમઝાને વાલે મુફત ગુનેહગાર બન ગયે.
હમને તો દીલ દીયા તુમ્હે **દીલદાર** જાનકે,
ક્યા તુમકો **હો** ગયા કે દીલ **આઝાર** બન ગયે.
ઉસ ગુલ બદનકે ઇશકમેં આતી નહીં હય **નીંદ,**
બીશતર કે તાર મેરે લીયે **ખાર** બન ગયે.

આઝારે મીસરમેં મેરે યુસફ્કો દેખકે.
સૌ જાંસે અહલે દીદ ખરીદદાર બન ગયે.
ગુલ ખાયે ઉસકે ઈશકમેં આશકને ઇસ કદર,
દીલ ઓર જીગર તખતએ ગુલજાર બન ગયે.

નાટકે—અરૂણોદય—કવ્વાલી—

આય ખાકે હીન્દ તેરી અજમતમે કયાં ગુમાં હય,
દરિયાયે ફૈજે કુદરત તેરે લીએ રવા હય.
ગૌતમને આબરૂ દી ઇસિ માબદે કુહનકો,
સરમદને ઇસ જમીં પર સદકે કીયા વતનકો.
અકબરને જામે–ઉલ્ફત બખ્શા અન્જુમનકો,
સીંચા લહુસે અપને રાણાને ઇસ ચમનકો.
બરસોંસે હો રહા હય નામો નિસાં હમારા,
દુનિયાંસે મિટ રહા હય બરહમ સમા હમારા.
ગુન્ચે હમારે દીલકે ઇસ બાગમેં ખિલેંગે,
ઇસ ખાકસેં ઉઠે હય ઇસ ખાકમેં મિલેંગે.

ગઝલે—નેચર—ખુરશીદજાન—

સદકે અય જોશે જુનુ હમ કયાથે ઓર કયા બન ગએ,
ગુનચએ હસરત હમારે ખાર સહરા બન ગએ.
પરદ એ મહમીલસે નીકલે ખાક ઉડાનેકે લીએ,
પહલે લયલાથે પર અબ મજનું સરાપા બન ગએ.
ગુન્ચે આશીકકો ભલા બદનામી યોંકા ગમ હય કયા,
અપને યુસુફ કે લીયે જબ હમઝુલેખાં બન ગએ.
ફીકે મઝહબમેં નેચર કુફર કયા ઇસ્લામકયા,
હમ બરેહમનં બન ગએ હમ શેખે આબા બન ગએ.

નાટકે—સંગીત સિદ્ધ સંસાર—

દેખકે દીદાર ઉસકા દિલ દિવાના હો ગયા,
તેજસે ભરપુર હૈ વો રવિ ઇસ્સે જલ રહા.—
બંદ આંખે હૈ રખી પર ચમક ઉસ્મે છા રહી,
જબ ખુલેગી વો તભી કયા કયા જુલમ હોગા યહાં—
તીર જૈસે હૈ ભવેં દીલ ચાક જિસ્સે હો ગયા.
શાંત સુરત દેખતેહી દિલ નિશાના હો ગયા.—

નાટકે-મહાદજી શિંદે—ગઝલ—

હય આરજુ દીલમે યેહી **હીંદુ મુસલમાન એક હો,**
ટલ જાય સારી દુસ્મની હીનમીલકે દીલસે નેક **હો.**
મજહબપે અપને ચુસ્ત હો ઇન્સાનકી યહ ટેક **હય,**
ગૌરસે દેખો અગર **અલ્લાહ** સબકા એક **હય.**
ઐકયકી હાકલ બીરાદર ભર રહી દીગંતકો,
આગે બઢકર ઐકય—બળસે **દેશકો ઉદ્ધાર લો.**

નાટકે-માહતાબે જહાંન—ગઝલ—

દોનો મેં દીલ મેરા હય **ઇસે દું કે ઉસે દું,**
એક ગયર એક સગા હય ઇસે દું કે ઉસે દું.
દોનો મરીઝ પ્યાર—કે દોનો ગલેકે હાર,
બોસા મેરા દવા **હય** ઇસે દું કે ઉસે દું.
—હકદાર મય હું દીલ મેરા દીલદાર મુઝે દો,
ધીટકાર ગયર પર કરો ઓર પ્યાર મુઝે દો.

ગઝલે-કવ્વાલી—ગોહરજાન—

દીલ ઉસકે તસવ્વુરમે જો બહલાએ **હુવે હય**
ફુરકતમે મઝે વસ્લકે હમ પાએ **હુવે હય.**

શીકવાતે તુમ્હારા ન ફલકકી હે શીકાયત,
હમ અપને કીયેકી યે **સઝા** પાએ હુવે હૈંય.
તારોંકી તરહ ઇનકી ભી ગીનતી નહિં મુમકીન,
જખ્મ ઇતને તેરે ઇશ્કમે હમ ખાએ હુવે હૈંય.
બારદે ગુલે ઉમ્મીદસે અય **શાને કરીમી**,
દામન જો તેરે સામને ફેલાએ હુવે હૈંય.
અય દરદ ન ઉઠના કે નીદામત મુજે હોગી,
આગોશે તમન્નામે વો આજ આએ હુવે હૈંય.
કહતે હૈંય ઇસે શરમ-હયા નામ હે ઇસકા,
ખલવત મેંભી **આશીકસે** વો શરમાએ હુવે હૈંય.
ક્યા ખાક કોઈ આએગા ખંજર મેરે આગે,
અફલાક મેરે નામસે થરરાએ હુવે હૈંય.

ગઝલે-અસીર—વહીદતજાન—

જામ સરપર હાથમે સાગર ખુમાર આંખોંમે હે,
ચશ્મે બદદુર આજ અબ સાકી બહાર આંખોંમેં હે.
મેંને પલકોંપે ઉઠાલી દેખકર ઉસકી શબીહ,
મર દમેં દીદા નહીં તસવીરે યાર આંખોંમેં હે.
નીંદ આએ તો કહાં પાએ તસવીરે યાર આંખોંમેં હે,
પાંઉં ફેલાએ કીસીકા ઇન્તેઝાર આંખોંમેં હે.
ઇન પ્યાલોંસે શરાબે વસ્લકી આતી હે બુ,
રાત જાગે હો કહાં જીસકા ખુમાર આંખોંમેં હે.
સુરમાં મનઝુરે નઝર હે ઉનકી ચશ્મે નાઝકો,
મેં સમજતા હું મેરે દીલકા ગુલબાર આંખોંમેં હે.
એક તો તીરછી નજર ઉનકી છુરીસેં કમ નથી,
ઉસપે ખંજર સુરમાએ દુમ્બાલા દાર આંખોમેં હે.

હાય કીસ્મત ઉસીકી સુરતકા તરસતાહું **અસીર,**
દીલમેં હે જો ગુલબદન ગુલઉઝાર આંખોમેં હે.

ગઝલે-સઇદ—તર્જે-કવ્વાલી—

વો જાતે જાતે મેરે દીલપે આંખ ડાલ ગએ,
ચલો તડપનેકી સુરત તો એક નીકાલ ગએ.
શબે વીસાલ વો કીસ પ્યારસે યે કેહતે હે,
કે અબ તો દીલસે તુમ્હારે ગમો મલાલ ગએ.
કુચ્છ ઓર બન ન પડી ઉઠતે ઉઠતે પહલુસે,
વો દીલકે સાથ જીગર પર બી હાથ ડાલ ગએ.
ખુદાકા શુકર હે હીલેસે વો અયાદત કે,
મરીઝે દરદે મોહબ્બત કો દેખ ભાલ ગએ.
ન પુછા હાલ હમારા જુનુંકે આલમમે,
જીધર ગએ તેરી ધુનમે શકીસ્તા હાલ ગએ.
ઝહે નસીબકે ઇતની તો આરઝુ નીકલી,
વો આજ પ્યારસે બાંએં ગલેમેં ડાલ ગએ.
દીખાકે ચાંદસા ચહેરા હમે આખીર અપના,
સઇદ વો તને બેજામેં જાન ડાલ ગએ

ગઝલે-શચદા—હસીનાજાન—

શીક્લ દીખલા મુજે એકબાર **મદીને વાલે**
હું તેરા તાલીબે દીદાર મદીને વાલે.
તેરા પ્યારા હય હકીકતમે ખુદા કા પ્યારા,
પ્યારા લગ્ગા હય તેરા પ્યાર મદીને વાલે.
શબે મેઅરારાજ પસંદ આઈ ખુદા કો ક્યા ક્યા,
પ્યારી પ્યારી તેરી ગુફતાહે મદીને વાલે.

સબ નબી **તાબએ-ફરમાન** હે તેરે મવલા,
અંબીયા કા હય તુ સરદાર મદીને વાલે.
સખ્ત મુસ્કીલમે ગીરફતાર હે શયદા તેરા,
અલમદદ સૈયાદે અબરાર મદીને વાલે.

ગઝલે-સાબરીજાન. —:▭:—

કહાંકી શોખીયાં આ રબ ભરીથીં મેરે નાલેમે,
તડપનેકી સીફત પયદા હુઈ તડપાને વાલેમે.
તેરે સોઝે જુદાઇને બી કીહે તુરકા તર ગરમી,
પડી હે રાતસે કુચ્છ ફુટ મેરે દીલકે છાલેમેં,
ચલે અબ બાગબાં હમ દેખ લે તુ અપને **ગુલશનકો.**
ગુલોંકી બુ ગુલોંમેં રંગ હે લાલેકા લાલે મેં.
પુકારેં ચાંદકો જીસ શબ કોઇ આંખોમેં ફીરતાહો,
હમારા ચાંદ દો •હાલોંમે હે, તુ એક હાલે મેં.

ગઝલે-કમાલ—શરારતજાન-અજમેરી—

કયા બતાઉં કયા મુજે અય બંદા પરવાર ચાહીયે
એક તુમાસા ખુબસુરત દીલકે અંદર ચાહીયે.
બાંધતે હે તુમ અબસ ઇતની બડી **તલવાર** ક્યું,
તુમ તો નાઝુક હો તુમ્હે છોટાસા **ખંજર** ચાહીયે.
કમસીની હે તો નીરાલી હેં ઝીંદ-બી યારકી
ઓર યે કેહતે હેં દીલ-દીલકે બરાબર ચાહીયે.
ઝીબ્હે કરનેકા તરીકા યાદ હી અબતક નહીં,
વકતપર બ્હના તુમ્હે **અલ્લા હો અકબર** ચાહીયે.
હોસલા પુરાતો હો **જાએ શહીદે નાઝકા.**
રહમે **બીસ્મીલકે** લીયે દામાને મરશર ચાહીયે.

અપને **નાવીકસે** કહો ઉતરે જીગરમેં ઓરબી,
ઇસ **તકાઝેકે** લીએ **પલ્લા** બરાબર ચાહીયે.
છોડદો ઇનકો બુતોંકી દોસ્તી અચ્છી નહીં,
અય **કલામ** અબ તો તુંમ્હેં અલ્હાકા ડર ચાહીયે.

ગઝલે-મીરઝાં—સાહબજાન

કીસ્સા બી મેરી શામે તફકકુરકા **તુલ** હે,
ફીર યેબી હે કે ઉનકી તબીયત **મલુલ** હે.
બીન આરઝુએ યાર યે **જીના ફઝુલ હે,**
ગો લાખ અશરતે હોં મગર અબપે **ધુલ હે,**
કયું લફઝે આરઝુપે બીગડતે હેં આજ વો,
કલતક તો કેહ રહે થે કે સબ કુચ્છ કબુલ હે.
ના કામ ના મુરાદ રહા મેં તમામ ઉમર,
ય આપકી ખતા નહી હે મેરી ભુલ હે.
હમ–નકદ–જાન દેતે હેં બાઝારે ઇશ્કમેં,
ઇકરાર આપ કરેલેં તો કીંમત **વસુલ** હે.
રંગોમે રંગ હે તુંહી બુઓમેં બુ તુંહી,
ગુનચોમે ગુનચા હે તુંહી ફૂલોમેં ફુલ **હે.**
મીરઝાં ખિયાલે ખામ કુ ઉમ્મીદે વસ્લે યાર,
યે આરઝુ અબસ યે હસરત ફઝુલ હે

ગઝલે-જલીલ—તર્જે-કવ્વાલી—

હમતો કસુર વાર હુયે **આંખ ડાલકે,**
પુછો તો નીકાલે કયું થે વોહ **જોબન** નીકાલકે.
કહેતે હંય **આશીકોશે** યે અન્દાજ ચાલકે
રખદો કદમ કદમ પે **કલેજા નીકાલ કે.**

નાદીમ હું જીકર છોડકે મે દીલકી ચોટકા,
કહેતે હય વોહ દીખાવો નહિ દીલ નીકાલકે.
દીલ દે કે ભી વોહી હય તવાજાકા હોસલા,
કહેતે અભી સેં તો રખદો કલેજા નીકાલકે.

સુન્ને કો સુનયે શૌકસે આશીકકી દાસ્તાં,
લેકીન જરા સંભાલકે કલેજા સંભાલકે.
રાજી વસ્લ પર તો ઉન્હે કર લીયા મગર,
પુછા જો વખ્ત બોલે, કે બાદ ઇન્તેકાલ કે.

છોટાસા ઇસ પરીકા જો કદ હુર દેખલે,
તોબા પે ફખતીયા કહે શાખે નીકાલ કે,
લખી હય બાહ કે ખુને જીગર યે ગઝલ **જલીલ**,
મીસરા નહી હય શએરકે ટુકડે હય લાલ દે.

ગઝલે–એજાજ. —:▭:—

ખીયાલે **ઝુલ્ફે–લયલા** જાન બન કર દીલમેં રેહ જાતા
જુનુંને કેસકા પરદા અગર મહમીલમેં રહે જાતા.
વો કયા પાએ ભલા તેરી કમરકો ઢુંડને વાલા.
ખલક કર ઘરસે જો દીલ પહેલેહી મંઝીલમેં રેહ જાતા.
કરે આદમ મુકાબીલમેં અગર આયના ભી હોતા,
મેરે મહેવસ તેરા મુંહ દેખકર મહેરીલમેં રેહ જાતા.

હમારે ખુને નાહકકી શહાદતકા બહોત કુચ્છ થા,
જો એક ધબ્બા લહુકા દામને કાંતીલમેં રહે જાતા.
ન યુ બે પરદગી હોતી ન રૂસવાએ જહાં હોતા.
મઝા જબ્બ થા કે તુ એજાઝહી કે દીલમેં રાહ જોતા.

ગઝલે-સાગીર—

દીલ લગાલો તો મય **તસ્વીરે-વફા** બન જાઉ,
તુમ નીભાલો તો **ખુદા** જાને મેં ક્યા બન જાઉ.
આસ કેહતી હય કે હય યાસકા આસાન ઇલાજ,
દરદકા હય યે તકાઝા કે **દવા** બન જાઉ.
તેરે કદમોંપે પડે રેહનેકા **મૌકા** મીલ જાએ,
યા **ઇલાહી** મે તેરી **ઝુલ્ફે લયલા** બન જાઉ.
નાલા કહેતા હય કે તુફાન બપા કર દુ મેં,
આંખ કેહતી હય કે સાવનકી ઘટા બન જાઉ.
મેરી **હસરત** કોઈ બંદાહી બનાલે મુજકો,
ઔર ઉસ બુતકી **તમન્ના** હય કે **ખુદા** બન જાઉ.
વોહ પરી બનકે શબે વસલ અદાસે બોલે,
ક્યું કહો તો સહી અબ ઔર મે ક્યા બન જાઉ.
નહિ **સાગીર** હું મગર હય મેરા દાવા સાગીર,
યાર ડાલે તો મએ **હોશ-રૂબા** બન જાઉ.

નઈ-ગઝલ—

પહેલે તો શોકકે ખાકે દરે **મયખાનાં** બનુ,
ફીર તેરે જામસે બેખુદ બન **મસતાના** બનુ.
મસત શયદા બનુ રૂસવા બનુ **દીવાના** બનુ,
શોક કેહતા હય તેરે ઇશકમે ક્યા ક્યા ન બનુ.
અસરે જોસે જુનુ દોનો તરફ હો યકસાં,
તુ અગર **શમઅ** બને મેં તેરા **પરવાના** બનુ.
જબસે વોહ સુરત પરેશાં નજર આયા હય.
દીલે સદ ચાક મચલા હય કે મેં શાના બનુ.

મયકશો બાદે વહદતકા સુરૂર એસા હો,
ખુદહી **સાકી** બનુ ઓર ખુદહી **પયમાના** બનુ.

નઇ-કવ્વાલી—ગઝલ—

ન લટકો ખીડકીયોમેં ગીર પડોગી બેક કર દેખો,
ઇશારા મેંભી કરતા હું ઝરા **મેરી તરફ દેખો.**
કીસી કમસીનપે નાહક તુમ અપની જાન ખોતે હો,
ઝરાસા દેદો **દીલ** મુઝકો તો ફીર મેરા **જીગર** દેખો.
મુઝે માલુમ હય તુમ ગીર પડોગી **આજ કલ પરશુ,**
ઝરા **નાઝુક બદન**-પતલી કમર, કુછ ગૌર કર દેખો.
કીસી ગોરે બદનકો દેખકે તુમ હો ગઈ **શયદા,**
હય કીસકી ઇન્તેઝારી, મેરી જાં મેરી તરફ દેખો.

નઈ-ગઝલ—કવ્વાલી—

જામે ઝમરૂદીકા હય દોર **અનજુમનમેં.**
તાઉસ નાચતા હય કીસ શૌખસે ચમનમેં.
અબરે બહાર પુરસે ખોલે જો બાલ સરકે,
કતરે ટપક ટપકકે **મોતી** બને લગનમેં.
માથેપે ચાંદની રખ્ખી જો માહ જબીને,
હરકત **હોઈ** ફુલકો **ચાંદ** આ ગયા ગહનમેં.
ખુલવાઇ **ફસ્દ** કીસને ઢોળા **લુહુ** કીધરકો,
લયલા સમા રહી હય **મજનુ** કે તનબદનમેં.

ગઝલે-ફીરોઝ— —:▭:—

માસુક સે સચ **હે** કીસીકો ભી **વફા હૈ** કબ ઉનકો **હયા હૈ,**
આશક તો સદા **યાર** કે કુચેમે **ફના હૈ,** પા બંદ રઝા **હૈ,**

મજનુ કોહુવા **ઇશક** કભી ચેન ના પાયા, તન અપના ગુમાયા,
હર **હો** જે બદન ઉનકે તો **લૈલી** કી સદા હૈ, ઓર આહુઈ ભુકા હૈ.
હમ ઉનકા મોહબ્બતમે હે યે જાનસે બેજા, અબ જીના દુશવાર હૈ,
રે **અલ્લા** કોઈ પુછો ઓ ક્યું મુજસે ખફા હય. કયા મેરી ખતા હૈ.
કી.ા ખુબ નીકાલા હે નયા જુલમકા અંદાજ. સુનતી નહી **ફરીયાદ,**
એ **તેગ** દીયા કરતે હૈ, યે **જોરો–જફા** હૈ, યે કૈસી સજા હૈ.
"**ફીરોજ**" હુવા ઇશકમે યે હાલ કીયુ અબ હર, ઓ વાયે મોકદર,
ગયરોપે મરતે હે તુ ક્યુ ઉનપે **ફીદા** હૈ, અફસોસ કી જા હૈ.

ગઝલે–ફીરોજ. —:▭:—

ઓ **આશકું** કો દેખ લો જીનકી ખુદી જાતી રહી.
હમ મર મેટ હૈ **ઇશકમે** જબ **દીલરૂબા** જાતી રહી–ઓ૦
કંઈ **ઝેર** ખાકર **મરગએ** કંઈ **શીર** કટાકર ગલ ગએ,
એ હસીનો કે સીતમ ગમ ખાક છન વાતી રહી–ઓ૦
કંઇ **શુફી** ઇસસે **તર**ગએ કંઈ **ડુબકે** મર ભી ગએ,
લાંખો કો નથની નાકમે પેહે નાકે બતલાતી રહી–ઓ૦
નઉસે–રવાંશે બાદશા હુ કી–ભી ઉસને **વાતકી,**
રૂસ્તમ **પહેલવાં** કોભી યેતો **જેર** કરવાતી રહી–ઓ૦
દુનીયામે આકર **ઇશકકી** યેહી મઝા તો દેખલો,
જગલાં વયદાન મે યે દીન રાત ભટકાતી રહી–ઓ૦
ઉમર ભર જીસકો **કલેજેસે** લગાતે હો રહા,
વો જોશે **જફાકે** **તીર** મીજગાં હમપે બરસાતી રહી–ઓ૦
કૈસે કૈસે **નવજાવાંનો** કો જલાયા **ઇશકને,**
જેસે સમે પરવાનેકે ભુનકર ખાતી રહી–ઓ૦
ક્યા **ઇશક** થા **આશકુંકો** **રબકી** રહેમત મે જાનદી,
યે જબે **મન્સુરકો** સુલી .યે યમ્પાતી રહી–ઓ૦

લૈલી તો મજનુ પર ફીદા મજનુ હુવા અશાકે ખુદા,
જબ ઈશકકી ધન્ટી બજી તન મનકો ભડકાતી રહી–ઓ૰
હીર–રાંઝાં કી તો શાદી હો ગઈથી ખ્વાબમે,
પાંચ પીરોકા કરામહ જબ નજર આતી રહી–ઓ૰
ઠોકરસે મુરદેકો જીલાયા ઇશકસે તબરેજને,
કુમ્બેઈ જન્લાકી શદાથી વોહ ખીચ પાની રહી–ઓ૰
કેશ મરીજે ઇશ્કકા દારૂ કહીં મીલતી નહી,
જબ મીલી ઓ **દીલ રૂબા** સારી મરજ જાતી રહી–ઓ૰
અબ જમાંના હે **ઠગાંકા** દેખલો તુંમ દોસ્તો.
નેકી જો થી વો ઘટ ગઈ, **બુરાઈ** નજર આતી રહી–ઓ૰
શોકસે આયેથે કીયા પરવાના બનકર જલગયા,
માસ ખાકર ખુંન પીકર હડી પીસવાતી રહી–ઓ૰
ચાર દીનકી જીન્દગીમે કુછતો અપના કર ચલો,
ધન–દૌલત કી હવસ અબતો જાતી રહી–ઓ૰
હાયા કયા ઊલટા જમાના આ ગયા હય અએ "ફીરોજ",
જીસકો પાલા નાજસે **ખંજર** વો બતલાતી રહી–ઓ૰

ગઝલે–મહમુદશાહ—

ચલો સખી **અજમેર** નગરકો **ખ્વાજાકા** જોબન દેખ તો લો,
ફુલોંકી ચાદર માથે ઓડે વોહ મનમોહન દેખ તો લો.
નુરે ઈલાહીકા મેહ બરસત હે **ખ્વાજા** પીયાકી ફુલી બહાર,
દુલા ચીશતી બન બેઠા હે આકે :દરશન દેખ તો લો.
સજ રચી હે ધુમ મચી હે ગુન ગાવત હે **હુરો મલક,**
કયસો સજો હે ચોખટકો મોરે ખ્વાજાકા આંગન દેખ તો લો.
જો માગત હે ચીશતી પીયાસે ભર પાવત **હે** મનકી **મુરાદ,**
દે તુ દાતા અન ભીકારીકો ખાસા ભોજન દેખ તો લો.

તુમરે ડગરવાપે આન પડા હય **મહમુદશાહ** અય ગરીબ **નવાઝ,**
ગયેર ભયા **હે** હાલ મોરા તુમ ખોલકે ચીતવન દેખત **લો.**

ગઝલે-શૌકત— —:▭:—

પરદેસે અયાં રૂખકી જબ **જલ્વગરી** હોગી,
મુસાફી તરહ હમકો **બે** ખબરી હોગી.
હો જાવે અગર **આશક** ઉસ સુરતે ઝેબકા,
કાસીદસે ભલા ક્યું કર ફીર **નામાબરી** હોગી.
કાસીદ યે પતા કમ હયે કયા કુચએ જાનાકા,
દસ બીસ ખડે હોંગે જીસ જા વો પરી હોગી.
કોઇબી નહી હોગી હમરાહ મેરે મરકદમે,
હોગી મેરી તનહાઇ ઓર બે ખબરી હોગી.
જલ જાતા હયે જો ઉગતા હયે સબ્ઝ યેખ્વાબીદા,
શૌકત તેરે મરકદપે કયા ખાક હરી હોગી.

નઇ-ગઝલ—તર્જે-કવ્વાલી—

યે જલવા કીસીકા હે સમાયા મેરે દીલમેં,
આંખોમેં હે **હસરત** તો **તમન્ના** મેરે દીલમેં.
જીસકા ન **નશાં** કાઅબા વ બુત-ખાનેમેં પાયા,
વોહ શાખ સરાપા, નઝર આયા મેરે દીલમેં.
હે શાકેમેં દીદારકે હર રંગસે જાહીર,
બરકે શરરે તુરકા જલવા મેરે દીલમેં.
જાં તનમેં **હે** ઓર જાનમેં જાનાંકી **હે** તસવીર,
શોઅલેમેં ઝીયા ઓર વાહ **શોઅલા** મેરે દીલમેં.
ક્યું સીનઅતે બેચુનીયે સાનેઅ-પે નદું જાન,
કતરેમેં વોહ **દરીયા** **હે** વોહ **કતરા** મેરે દીલમેં.

ચક્સાં સે રહે ઈસ્કમેં કુફ્ર ઔર **ઈસલામ,**
કાઅબા મેરે દીલમં હે **કલીસા** મેરે દીલમેં.
હર આન નઈ શાન હે ઉસ **યારકી** રહી,
હોતા હે તમાશે-પે તમાશા મેરે દીલમેં.

ગઝલે-હશ્ર—તર્જે-લાવની—

સરદાર કીએ જાતે હય સબી **અલ્લાહને** સબ **અવતારન** મેં,
નુર-નબી કી જાત ભઈ જબસે ચંદકી જાત **સીતારન** મં.
મુઝે દોજખકા હાલ ન સુના કીસી ઔર કો વાઈજ જા બહેકા,
હમ બંદે **શાહે અરબ** કે યહાં ક્યું કાયા જલે **અંગારન** મેં.
ખુદાને ઉનકો સબ્ર દીયા કીસ જબ્ત સે વઅદે કો પુરા કીયા,
એક સીમ હુસેન અકેલા લડા—છે લાખ કટારન કી ધારનમેં.
એક દીન અયસા હોગા મયદાને **હશ્ર** બપા હોગા,
કુચ્છ મુઝ બેકસ કી ભી યાદ રહે, એક મંય બી હું દુઃખીયારનમે.

 તમામ શુદ.

સુરત બરાનપુરી ભાગળ, ભાજીવાળી પોળ, અનાવિલ લોજની બાજુમા
આવેલા શ્રી "અનાવિલ બંધુ" પ્રા પ્રેસમા ગોવિન્દજી
ડાહ્યાભાઈ નાયકે છાપ્યું